Tynnu Graean o Afonnydd

Gwybodaeth Amgylcheddol a Chyfreithiol

Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Countryside Council for Wales

Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru
Environment Agency Wales

The Wye & Usk Foundation
Action for fisheries

Ariennir gan Lywodraeth Cynulliad Cymru
Funded by Welsh Assembly Government

Aggregates Levy Fund for Wales

Dychmygwch hyn yn digwydd i'ch cartref chi a'ch plant.

Achos dyma sy'n digwydd i bysgod a'u hwyau os caiff graean ei dynnu allan ar yr adeg anghywir o'r flwyddyn.

Mewn graean afon mae nifer o rywogaethau o bysgod yn claddu gan gynnwys eog a lamprei. Mae brithyll a crothell yn claddu mewn graean hefydd felly gall wyau a physgod bach fod yn y graean o'r hydref tan ddiwedd Gorffennaf. Mae graean hefyd yn gartref i nifer helaeth o greaduriaed diasgwrncefn mae pysgod ac adar yn dibynnol arnynt.

Mae tynnu graean mor farwol i bysgod a'u hwyau a llygredd. Bydd rheini all oroesi'r symud gwreiddiol neu gael eu tagu gan silt sydd yn cael ei ryddhau yn debygol iawn o gael eu hysglafeuthu.

Mae tynnu graean yn cael effaith ddrwg ar adar sy'n nythu ar raean fel pibydd y dorlan neu cornicyll modrwyog lleiaf. Mae hefyd yn cynyddu llediad chwynnau goresgynnol fel chwyn cnotiog Siapan.

Cyfarwyddyd Cyffredinol:

- Cynlluniwch unrhyw dynnu graean ymhell o flaen llaw fel gall graean gael ei godi ar adeg ddiogel er mwyn defnydd yn y dyfodol.
- Peidiwch amharu ar raean afon rhwng 15ed o Hydref a 31ain o Orffenaf.
- Peidiwch a gadael mynediad i gerbydau na stoc ar lannau carregog rhwng 15fed o Fawrth a 31ain o Orffenaf.
- Mae defnydd o raean neu sial sych yn lawer llai niweidiol ne defnyddio graean afon.
- Gwnewch yn sicr fod gennych bob hawl angenrheidiol wrth Asiantaeth yr Amgylchedd, CCC, Natural England a'ch cygor lleol cyn tynnu grean o afon – *gallwch fod yn torri'r gyfraith os na wnewch.*

I dynnu graean yn AGA y Wysg a'r Gwy ac ABGA Lugg bydd arnoch angen:

- Hawl Amddiffynrhag Llifogydd gan Asiantaeth yr Amgylchedd os o'r brif afon. Am lednentydd bydd angen caniatad wrth eich Awdurdod Lleol.
- Hawl gan CCC/ Natural England mewn AGA neu ABGA – Mae'r rhan fwyaf o Wy a Wysg ynghyd a'u llednentydd wedi eu nodi. Hyd yn oed os ydych yn tynnu o ardal sy heb ei nodi, i fyny'r afon, bydd angen hawl arnoch.
- Caniatad cynllunio o'ch awdurdod lleol.

Troseddau y gallwch ei cyflawni wrth dynnu graean:

- Amharu ar bysgod yn claddu yn debygol (rhwng canol Hydref a diwedd Gorffennaf yn achos Gwy a Wysg), ac heb ganiatad oddi wrth Asiantaeth yr Amgylchedd, mae'n drosedd dan y Ddeddf Pysgod Dŵr Croyw 1975 (uchafswm dirwy £2,500).
- Mae glanhau gwely prif afon yn drosedd o dan Ddeddf Mordwyo Afon Gwy 2002 (uchafswm dirwy £1,000).
- Mae niweidio'r diddordeb cadwriaethol yn drosedd o dan y Ddeddf CROW (uchafswm dirwy £20,000).

Am fwy o wybodaeth cysylltwch a:
The Wye & Usk Foundation ar 01982 551 520 neu
admin@wyeuskfoundation.org

www.wyeuskfoundation.org

Registered Charity No. 1080319